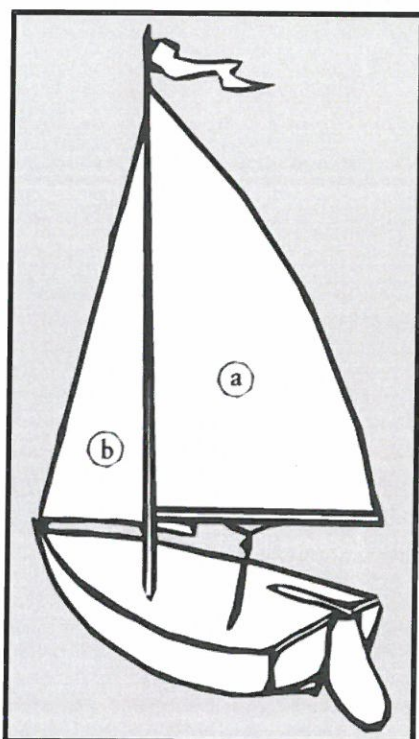

Kns og Flyt Forlag samarbeider nå om en bok for nybegynnere om å lære å seile. Forfattere er Trine Tjøm og Lene Johansen. Her kommer noen utdrag fra boka:

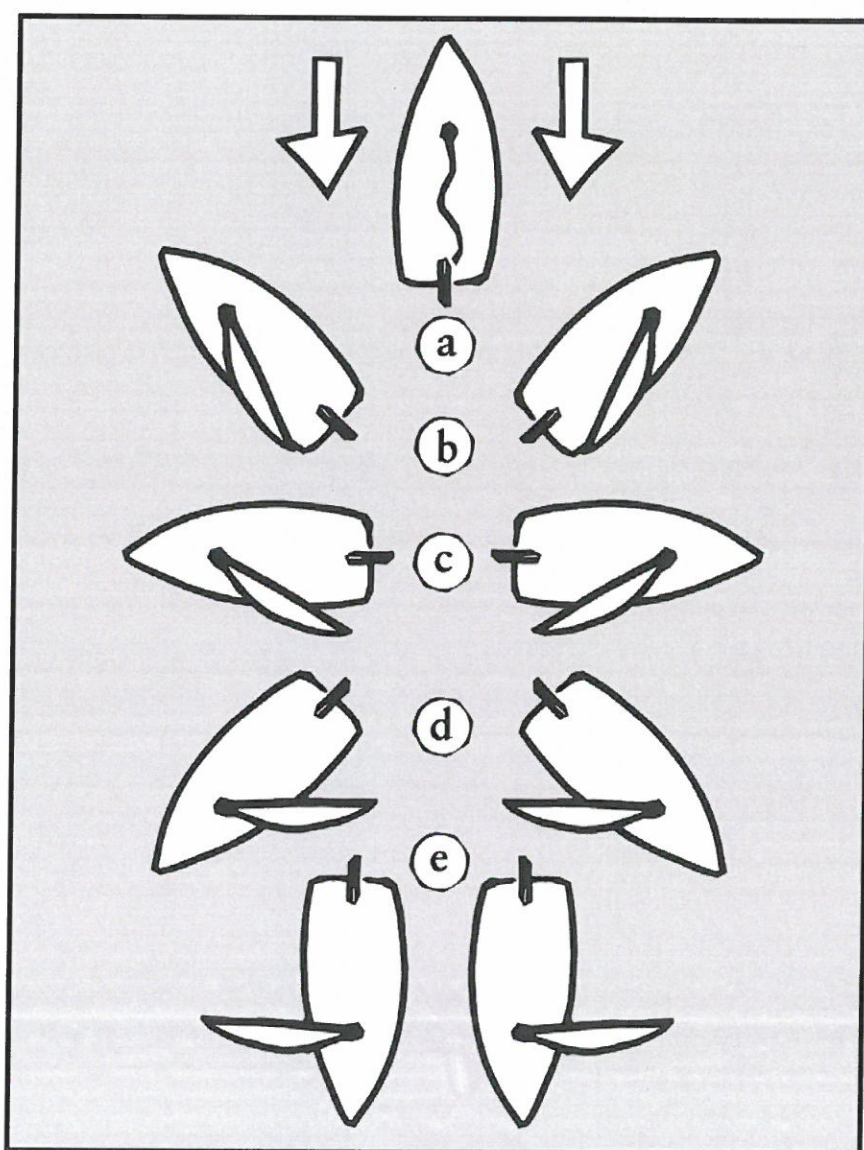

Hva heter seilene om bord

Det største seilet som er festet på masten heter storseil. Seilet som er en trekant foran masten heter fokk eller genoa avhengig av strørrelsen. En genoa er overlappende med storseilet dvs at den dekker litt av storseilet. Se tegning. Spinnaker / genaker er et forseil som brukes i medvind / sidevind når vinden kommer aktenfor tvers, dvs fra midten av masten og bakover.

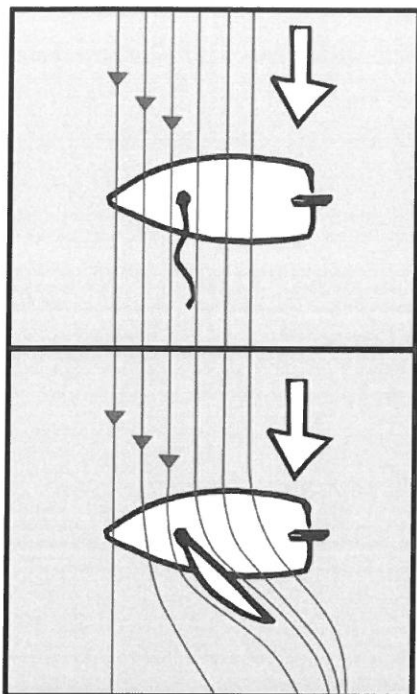
Når du heiser eller tar ned seilet skal alltid båten ligge mot vinden (i vindøyet). Her følger noen råd om hvordan du kan finne vindretningen:

- Flagg eller vimpel på land
- Windex eller vimpel i din eller andres mastetopp.
- Kroppen, har du ikke et flagg å se på, still deg opp i båten snu deg rundt og kjenn i ansiktet hvor vinden kommer fra. Du kan også bløte en finger holde den opp i været, og kjenne hvor den blir kald. Fortøy alltid i baugen, da vil båten legge seg med baugen mot vinden. Bølgene går som regel i vindens retning

Hva heter de ulike vindretningene?

- a. Vindøyet b. Kryss c. Slør
d. Lens e. Platt lens

Hva gjør vi for å få båten til å gå fremover

1) La båten ligge med vind inn fra siden. Ha løse skjøter slik at seilet blaffer i vinden, båten vil da ligge stille.

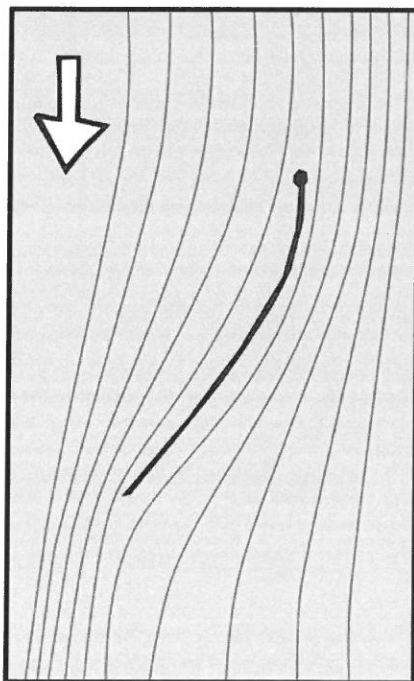
2) Stram forsiktig inn skjøtet på storseilet. Seilet vil da ha en form som en vinge der det er kortere vei for vinden på innsiden av seilet. På yttersiden / lo side av seilet har vinden lengre vei å gå før vinden møtes igjen. Denne forskjellen i trykket skaper fremdrift og båten beveger seg fremover i fartsretningen.

Vindens virkning på seilene

Seilbåtens drivkraft er vinden, bølgene og strømmen.

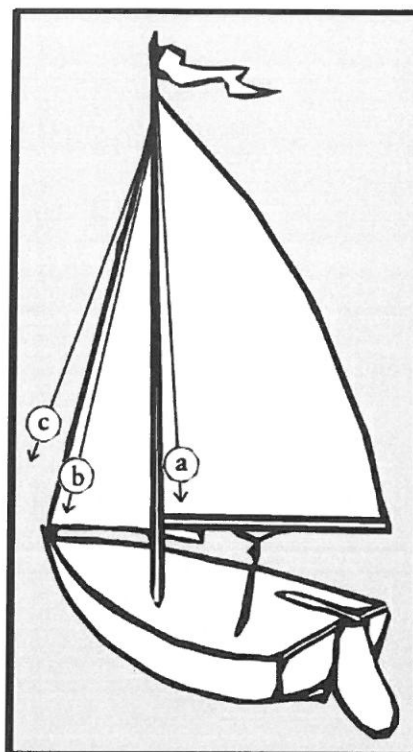
Her skal vi se hvordan vinden virker på seilene.

Når vi ser en seilbåt som krysser mot vinden så vil de fleste si at denne båten blir skjøvet frem av luftpresset mot seilet. Dette er i midlertidig ikke tilfellet. Luftmassene som møter seilprofilen deler seg når den møter motstand. Noe av vinden følger lo side og noe le side. Vinden som passerer i le har lengre vei å gå før den møter vinden som har passert i lo. Dette fører til at vinden på le side av seilet må passere raskere enn vinden i lo siden. Det er denne forskjellen i vindhastigheten som skaper undertrykk på seilets le side. Dette

undertrykket skaper igjen et sug som drar båten fremover.

På slør blir denne kraftfordelingen mellom lo og le jevnere. På lens finner vi mesteparten på lo side

Hvordan tre på seil/rigging av seil

Før man legger båten i vindøyet for å heise seil, må vi rigge seil, slik at alt er helt klart til heising.

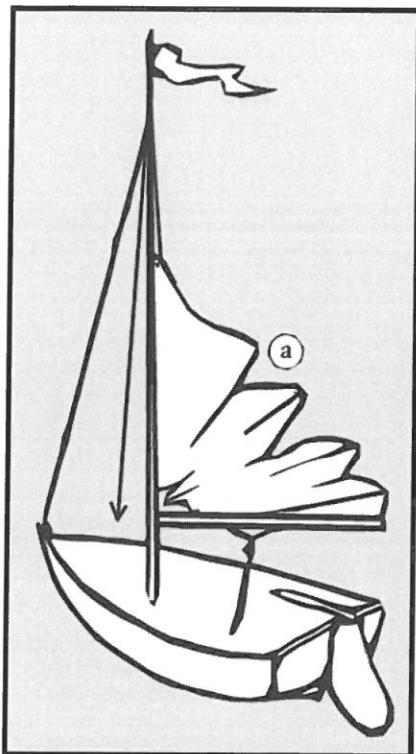
Tauet vi heiser seilet med kalles fall. Fallet har betegning etter hvilket seil man heiser.

- a. Storseilsfall
- b. Fokkefall
- c. Spinnaker/gennakerfall

Etter heising må fallene strammes ordenlig, stram etter vindforhold og båttype. Fallet bør ikke henge å slenge når det ikke er i bruk/seilet er tatt av. Da kan det lett forsvinne opp i masten. Løse fall som henger langs masten vil lage unødig støy i en havn.

Skjøtet er det tauet som er festet i skjøtehjørnet eller

bommen. Fokkeskjøtet og storseilskjøtet brukes for å stramme inn, eller slakke ut på seilene ettersom vinden kommer skrått forfra, fra siden eller skrått bakfra.

Storseilet

Start med å feste seilet på bommen. Hvis det er et spor langs bommen, fører du seilet inn i sporet, hvis det ikke er spor på masten skal dette seilet kun festet foran (halsen) og bak (bomuthal)

Pass på at seilet er helt løst / slakt langs bommen, ikke stram bomuthal.

Se etter at fallet ikke er tvunnet. Fest det i toppen av seilet.

Se etter at seilet ikke har tvinn. Sjekk at seilet har spiler. Det er lurt å passe på at spilene sitter ordentlig festet

og at disse er riktig tredd i spileposen før heising av seil. Spiler kan lett knekke eller skli ut av posen.

Start med å føre seilet inn i sporet på masten. Seilet har enten et mastelik eller hemper med sleder som skal inn i sporet.

Tauet man heiser seilet med kalles fall. Heis fallet og fest det med pålestikk.

Er man to personer, er det en fordel at en "mater" fører seilet inn i sporet på masten (mastemann) og at en heiser. ("vinsjedorilla")

Heis seilet helt til toppen, de fleste master har et merke i toppen som forteller deg når seilet er heist helt opp.

NB! Det er alltid lettere å slakke et seil, enn å stramme.

Fokken

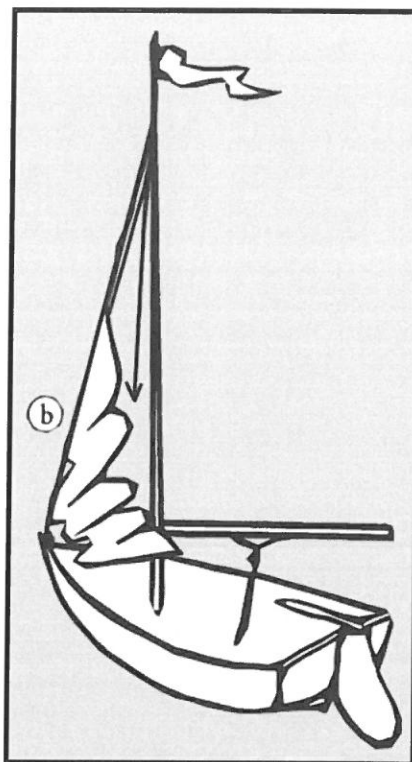
Fest fokken i baugen med en sjakkell. (foran på båten)

Knyt på og tre i fokkeskjøtene, skjøtene festet med pålestikk (så liten knop som mulig) i skjøtepunkt, maljen bak på fokken. (noen bruker en sjakkell)

Husk på stoppknoper i endene på skjøtene, åttetallsknoper.

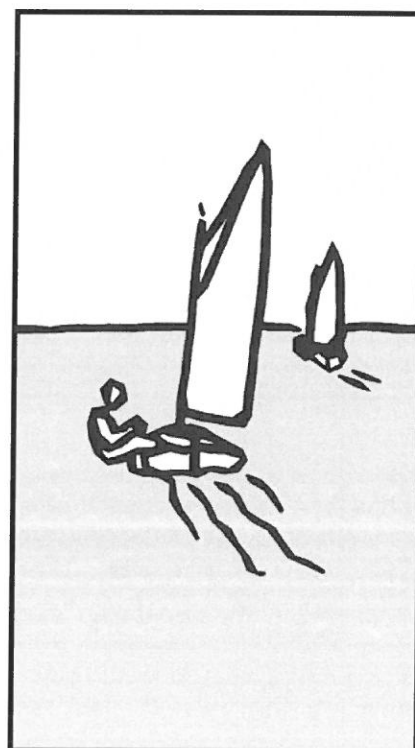
Sjekk at fallet løper fritt og ikke har tvinn rundt forstaget. Fest fokkefallet i toppen av fokka med et pålestikk eller sjakkell.

Hvis forstaget har en forstagsprofil skal seilet føres

inn i profilen og heises. Har seilet hemper festet disse på forstaget før seilet heises. Pass på at seilet ikke er vridd.

Utdrag fra boken «Lær å

seile» fra Flyt Forlag.